

Sygn. akt I CSK 364/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z wniosku R. L. B.

z udziałem M. B.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 kwietnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Nie w każdej sprawie, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie

Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przeciż, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej uczestnika postępowania M. B. od postanowienia Sądu Okręgowego w Z. z 2 grudnia 2020 r. r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący wskazał na przesłanki z art. 398⁹ §1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Powołana przez skarżącego przesłanka z art. 398⁹ §1 pkt 1 k.p.c. sprowadzała się, jego zdaniem, do konieczności wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy następującego zagadnienia: „czy nadesłana z instytutu naukowo-badawczego opinia sądowo- psychiatryczna sporządzona przez jednego tylko biegłego lekarza psychiatrę i przez niego podpisana wraz z kontrasygnatą dyrektora tego instytutu, który nie występuje w roli biegłego współautora tej opinii, a sporządzona na podstawie postanowienia dowodowego dopuszczającego dowód z opinii nie jednego biegłego, ale kilku biegłych lekarzy z instytutu naukowo-badawczego, może być uznana jako środek dowodowy, który sąd rozpoznający sprawę może i powinien brać pod uwagę, czy też nie powinien tego robić?”. Na okoliczność wykazania tej kwestii skarżący zaprezentował zwięzły wywód, którym usiłował dowieść, iż jego skarga kwalifikuje się do przyjęcia do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, w szczególności podnosząc, że: „w świetle dotychczasowego dorobku nauki prawa oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego, opinii takiej nie należy traktować jako opinii instytutu, przede wszystkim z uwagi na fakt, że została ona sporządzona nie kolegialnie, a jedynie jednoosobowo. Okoliczność ta stanowi o istotnym błędzie formalnym takiej opinii. Na skutek tego błędu opinia ta staje się zwykłą kontropinią w stosunku do poprzednio złożonej opinii biegłego tej samej specjalności”. Podsumowując swoje rozważania skarżący stwierdził, iż jego skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania i na jej uwzględnienie, co „pozwoli to na powtórzenie postępowania w zakresie dotkniętym błędem i przeprowadzenie właściwego dowodu zgodnie z wydanym w sprawie postanowieniem dowodowym z dnia 3 lipca 2017 r.”. Odnosnie, natomiast powołanej przesłanki oczywistej zasadności skargi, skarżący nie zaprezentował jakiegokolwiek wyvodu prawnego

celem dla jej wykazania poprzestając jedynie na następującym stwierdzeniu: „z uwagi na wymaganą stosowną skromność procesową autora niniejszej skargi kasacyjnej”, uważa on subiektywnie, że skarga ta jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się wprost do zaprezentowanych przez skarżącego rozważań należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyczerpująco wyjaśniono, że Sąd ten przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli skarżący, w autonomicznym pogłębionym wywodzie prawnym, wykaże, że wskazane przez niego zagadnienie prawne posiada właściwość „istotności”, która polega na tym, że zagadnienie to stanowi kwestię dotychczas niewyjaśnioną i nierozwiązaną w orzecznictwie sądowym, a więc cechującą się nowością, a którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W efekcie powołanie się na tę przesłankę przedsądu, wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. orzeczenia Sądu Najwyższego, por. postanowienie z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/2018 r., niepubl.; postanowienie z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 13/2018, niepubl.; postanowienie z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl.). Nadto przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, poza tym, że musi być istotne, nowe i dotychczas niewyjaśnione, powinno pozostawać w związku ze sporem i mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a ponadto dla praktyki sądowej (por. postanowienie SN z 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, niepubl.). Tymczasem zaprezentowane przez skarżącego zagadnienie nie spełnia tych wymogów. Ograniczył się on, bowiem, do sformułowania pytania adresowanego do Sądu Najwyższego bez odniesienia się chociażby do problemów interpretacyjnych przepisów, na które się powołał (art. 290 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w istocie stanowi polemikę z oceną dowodów, w tym w szczególności w zakresie oceny dowodu z opinii biegłego jaką jest także opinia instytutu naukowego lub naukowo-badawczego. Zaprezentowany przez skarżącego problem nie spełnia również wymogów uniwersalności, w tym rozumieniu, że jego rozwiązanie będzie służyło rozstrzygnięciu innych podobnych spraw, a ponadto będzie miało istotne znaczenie dla rozwoju prawa procesowego. O istotności zaś

nie decyduje waga społeczna sprawy, czy subiektywne odczucie skarżącego, gdyż są to pojęcia ocenne i zmieniające się w zależności od okoliczności sprawy (por. postanowienie SN z 10 maja 2005 r., I UK 385/04, niepubl.). Ponadto zagadnienie to powinno być sformułowane na tyle ogólnie, że nie może w nim chodzić o sposób rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie SN z 9 września 2004 r., II CZ 94/04, niepubl.). Jak wskazano też w orzecznictwie Sądu Najwyższego skarżący powinien wykazać, że sformułowane przez niego zagadnienie prawne nie zostało rozstrzygnięte dotychczas w judykaturze. Tymczasem jak wyjaśnił już Sąd Najwyższy opuszczenie dowodu z opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego będzie więc celowe i uzasadnione w sytuacji, gdy podlegający ocenie sądu problem, ze względu na jego złożoność, wymaga wyjaśnienia przez specjalistów o szczególnie wysokim stopniu przygotowania teoretycznego i gdy będzie konieczne wykorzystanie najnowszych wyników badań naukowych, jak też gdy nie da się usunąć w inny sposób sprzeczności powstałych w dostępnych opiniach (por. wyroki SN: z 24.06.1981 r., IV CR 215/81, OSPiKA 1982/7, poz. 121; z 12.05.1999 r., II UKN 629/98, niepubl.). Opinia instytutu wydana na żądanie sądu powinna wyrażać stanowisko nie poszczególnych osób, lecz instytutu, który te osoby reprezentują (nie jest to łączna opinia biegłych). Jak wskazano wyżej, odnośnie przesłanki oczywistej skargi skarżący nie zaprezentował jakiegokolwiek wyводу prawnego celem jej wykazania. Ponadto skarżący stwierdził, iż jego skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania i na jej uwzględnienie, co „pozwoli to na powtórzenie postępowania w zakresie dotkniętym błędem i przeprowadzenie właściwego dowodu zgodnie z wydanym w sprawie postanowieniem dowodowym z dnia 3 lipca 2017 r.”, przy czym uszło jego uwagi, że skarga ta nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego orzeczenia Sądu II instancji.

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, iż nie zachodzą podstawy do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. zostały przez M. B. w sposób właściwy wykazane. Sąd Najwyższy nie dopatrył się również okoliczności, które determinowałyby nieważność postępowania, którą to przesłankę Sąd ten bierze pod uwagę z urzędu.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).